

“ เศรษฐกิจพอเพียง ” เป็นแนวพระราชดำริน
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ รัชกาลที่ ๙ ที่พระราชทานมา
นานกว่า ๓๐ ปี เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐานของ
วัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของ
ทางสายกลางและความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ
ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้
และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่สำคัญจะต้องมี
“ สติ ปัญญา และความเพียร ” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข”
ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง
ประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

๑. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี
ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่
เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิต
และการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจ
เกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไป
อย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่
เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะ
เกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

๓. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัว
ให้พร้อมรับผลกระทบและการ
เปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น โดย
คำนึงถึงความเป็นไปได้ของ
สถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น
ในอนาคต

โดยมี เงื่อนไข ของการตัดสินใจและดำเนิน
กิจกรรมต่างๆให้อยู่ในระดับพอเพียง ๒
ประการ ดังนี้

๑.เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆที่
เกี่ยวข้องรอบด้าน ๒. เงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วย มีความตระหนัก
ใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต

การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ใน การบริหารงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น ตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง

รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงสู่การปฏิบัติในทุกภาคส่วนของสังคม โดยกรมส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่น ได้กำหนดเป็นพันธกิจในการส่งเสริมให้องค์กรปกครองท้องถิ่น นำหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้
สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน ภายใต้กระบวนการมีส่วน
ร่วมของประชาชนในการบริหารงานและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งในการจัดบริการสาธารณะสู่
ประชาชน

เพื่อสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการนำหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารและพัฒนาทั้งในระดับท้องถิ่นและชุมชน โดยมี
ทิศทางและแนวทางการดำเนินงานด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่น ได้จัดทำแนวทางการส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาค
ประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการมอบหมายหน่วยงานภายใน
บุคลากร หรือคณะทำงานรับผิดชอบส่งเสริมบทบาทของประชาชน ในการ
ขับเคลื่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมการประยุกต์ใช้ในหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับครัวเรือน ระดับชุมชน และ
ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๑ ระดับครัวเรือน

(๑) มีกิจกรรมส่งเสริมการลดรายจ่าย เช่น การปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้
การลดละเลิกอบายมุข หรือมีการผลิตของใช้ในประจำวันเพื่อทดแทนการ
ซื้อจากภายนอก

(๒) มีกิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มรายได้ เช่น การมีอาชีพเสริม การใช้วัสดุ
ภายในชุมชน เพื่อลดต้นทุนการผลิต

(๓) มีกิจกรรมการประหยัด เช่น มีการจัดทำบัญชีรับ – จ่ายครัวเรือน มี
การออม

(๔) มีกิจกรรมด้านการเรียนรู้การดำรงชีวิตอย่างมีเหตุมีผล เช่น การดูแล
สุขภาพ การบริโภคอาหารปลอดภัย

(๕) มีกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เช่น
การคัดแยกขยะครัวเรือน การปลูกไม้ดอกไม้ประดับการประหยัดพลังงาน

(๖) มีกิจกรรมด้านการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน เช่น การร่วมกิจกรรม
สาธารณะการช่วยเหลือคนจน การร่วมงานประเพณีวัฒนธรรม

๒.๒ ระดับชุมชน

(๑) ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดทำแผนชุมชนที่มีการนำหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

(๒) ส่งเสริมให้ชุมชนมีระบบสวัสดิการชุมชน

๒.๓ ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๑) นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการพัฒนา

(๒) ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับ
บุคคล

(๓) แผนพัฒนาท้องถิ่น มีกิจกรรมการส่งเสริมการนำหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

(๔) มีกิจกรรมให้คนในองค์กรทำงานร่วมกัน

(๕) มีการเปิดช่องทางให้ภาคประชาชนแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วม
ในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๖) มีการทำงานร่วมกันภาคีการพัฒนาอื่นจากภายนอกองค์กร

(๗) มีการนำหลักการทรงงานเป็นแนวทางการบริหารงาน

๓. การวัดผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเบื้องต้นพิจารณาจาก

- (๑) มีการแต่งตั้งมอบหมายบุคลากร จัดตั้งศูนย์หรือคณะทำงาน
- (๒) มีกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- (๓) มีตัวอย่างครัวเรือนที่มีการดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- (๔) มีแผนชุมชน ที่มีการนำข้อมูลชุมชนมาประกอบการกำหนดกิจกรรมอย่างมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันความเสี่ยงจากภายนอกและภายใน
- (๕) มีแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่มีกิจกรรมการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ ๕ ส่วน ดังนี้

๑. **กรอบแนวคิด** เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤตเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

๒. **คุณลักษณะ** เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

๓. **คำนิยาม** ความพอเพียงจะประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะ

๓.๑ **ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

๓.๒ **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

๓.๓ **การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

๔. **เงื่อนไข** การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่บนระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

๔.๑ **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยง เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

๔.๒ **เงื่อนไขคุณธรรม** ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

